

Konferensen om Europas framtid

UTKAST TILL KORTFATTAT REFERAT

Arbetsgruppen om digital omställning, ordförande: Elina Valtonen, de nationella parlamenten (Finland)/Riina Sikkut, de nationella parlamenten (Estland)

Fredagen den 25 mars 2022 kl. 9.00–11.30 och 14.00–16.00

1. Ordföranden – mötesinledning

Ordföranden förklarade att syftet med mötet var att diskutera och vidareutveckla vart och ett av de fem utkasterna till förslag, med ett övergripande mål och därmed sammanhängande särskilda åtgärder, som hade skickats ut före mötet. Förslagen baserades huvudsakligen på rekommendationerna från de europeiska och nationella medborgarpanelerna. Idéer från den flerspråkiga digitala plattformen och tidigare diskussioner i arbetsgruppen och konferensens plenarförsamling beaktades också. Ordföranden meddelade att en reviderad version av förslagen skulle tas fram på grundval av diskussionerna i arbetsgruppen och plenarförsamlingen, för vidare diskussioner i arbetsgruppen två veckor senare.

2. Inlägg av talespersonen

Medborgarpanelens talesperson presenterade kortfattat de fem förslagen, som omfattade de fyra frågekluster som tagits upp i arbetsgruppen om digital omställning. I Tillgång till digital infrastruktur (1 förslag), II Digital kompetens som ger människor egenmakt (1 förslag), III Ett säkert och tillförlitligt digitalt samhälle (2 förslag) och IV Digital innovation för att stärka ekonomin (1 förslag). Han föreslog att varje konkret åtgärdsförslag skulle förses med en korshänvisning till relevant medborgarrekommendation, eftersom det inte alltid var tydligt var förslaget kom ifrån.

3. Presentation och diskussion om utkasterna till förslag i syfte att lägga fram dem vid plenarsammanträdet den 26 mars

Under den följande diskussionen fanns det ett allmänt stöd för förslagen, och många idéer om lades fram om att vidareutveckla dem. Flera deltagare underströk att de tragiska händelserna i Ukraina förstärkte frågornas betydelse för Europa i dag.

Förslag 1 – Tillgång till internet och digitala tjänster/Suveränitet för EU:s digitala infrastruktur

Under diskussionen togs följande frågor och förslag upp:

- En hänvisning till digital infrastruktur som en viktig möjliggörande faktor för **elfordon och självkörande fordon** bör läggas till och samstämmighet med arbetet i andra arbetsgrupper bör säkerställas.

- En hänvisning gjordes till den föreslagna **förklaringen om europeiska digitala rättigheter och principer** och policyprogrammet för ett digitalt decennium. Vikten av nödvändig tillgång till konnektivitet och databehandling för en ny typ av digitalt "samhälle utan avstånd" betonades, där medborgarna kan arbeta och studera och interagera socialt var som helst.
- Behovet av att säkerställa **tillgång till den infrastruktur som behövs för att tillverka digitala produkter**, såsom databehandling, mikroprocessorer, datalagring och datarörlighet, betonades. Digitalt oberoende innebar inte ett slutet samhälle utan snarare demokratisk kontroll över digitala verktyg, oberoende av de delar av världen där man inte delar de europeiska värderingarna.
- Det föreslogs att termen "**digital suveränitet**" skulle användas i detta förslag i stället för "autonomi" eller "oberoende".
- Tonvikten bör ligga på investeringar i **europaisk teknik** för att stärka den europeiska tekniksektorn och dess konkurrenskraft.
- Det föreslogs att hänvisningar till "**hållbarhet**" för infrastruktur skulle läggas till i särskild åtgärd 1.
- Aspekten "**överkomlighet**" när det gäller tillgång till internet bör också tas upp i förslaget.
- Det föreslogs att ändra ordningen på åtgärderna (1, 2, 6, 5, 7, 4).
- En precisare ordalydelse behövdes i särskild åtgärd 2 om att undanröja den digitala klyftan, både när det gäller **de skilda förutsättningarna i olika medlemsstater** och mellan **stads- och landsbygdsområden**, där det behövdes mest finansiering.
- Olika åsikter uttrycktes i fråga om särskild åtgärd 3 när det gäller användningen av särskild finansiering. Vissa föreslog en mer specifik ordalydelse, men generellt ansågs detta vara en allmän princip som under alla omständigheter gäller för alla förslag och inte tillför något mervärde här. Det fanns mer stöd för att stryka den eller ge den en övergripande placering.
- En begäran om förtydligande av den exakta innebörden och räckvidden av särskild åtgärd 6 framställdes. Ordföranden gav ett exempel: om man vill starta ett företag och har kontakt med myndigheter ska man kunna göra detta digitalt, och den processen bör förbättras.
- Det föreslogs att förslaget skulle omfatta inte bara en rätt till tillgång utan också en garanti för faktisk tillgång till digital infrastruktur. En fråga ställdes om tillgången till molntjänster också borde omfattas.
- Det föreslogs att **datakoncentration och informationsmonopol** också skulle beaktas i särskild åtgärd 4.
- Inkludera lika tillgång i förslaget och bredda särskild åtgärd 5 till att omfatta fler kategorier av **utsatta personer**, och stärka särskild åtgärd 6 för att göra den mer inkluderande, särskilt för samhällssegment som är svåra att nå.
- Hänvisa till regionernas roll, t.ex. när det gäller finansiering och undvikande av beroende av odemokratiska länder som inte respekterar europeiska värden och mänskliga rättigheter. Hänvisa till medborgarnas deltagande i beslutsprocessen på regional, nationell och europeisk nivå.
- Inkludera en hänvisning till principen "**roaming som hemma**" för internationella roamingavgifter.
- Säker och **användarvänlig tillgång till offentliga tjänster på nätet** för medborgarna var också en fråga av avgörande betydelse, vilket nu tydligt belystes av behoven hos de många flyktingarna från kriget i Ukraina.

Förslag 2 - Se till att alla EU-medborgare kan dra nytta av digitaliseringen genom att ge dem den digitala kompetens och de digitala möjligheter som krävs

Under diskussionen togs följande frågor och förslag upp:

- Det är angeläget att ta itu med digitaliseringens mänskliga dimension och prioritera utvecklingen av **digital kompetens**.
- Mer specifikt hänvisa till och **bygga vidare på befintliga instrument** för att förbättra utbildning och kompetensutveckling. Klargöra vilka av de insatser som omfattas av särskild åtgärd 5 som **redan har genomförts på EU-nivå**, för att undvika dubbelarbete.
- Inkludera en hänvisning till behovet av respekt för **plattformsarbetstagares rättigheter** och plattformarnas ansvar som arbetsgivare samt en skyldighet att informera och samråda med arbetstagare innan man inför digital teknik som påverkar deras arbetsvillkor.
- Inkludera en hänvisning till att säkerställa tillgång till minoritetsspråk (10 procent av EU-medborgarna har ett modersmål som inte är ett officiellt EU-språk).
- Lägga tonvikten på att **förbättra de små och medelstora företagens digitala kompetens och färdigheter** för att hjälpa dem att komma in i den digitala tidsåldern. Hänvisning till nyligen framlagda förslag om mikromeriter. Förslag att föra samman åtgärd 1 och åtgärd 5.
- Klargöra att digital utbildning bör vara förenlig med en **sund utveckling för utsatta grupper**, särskilt barn (särskild åtgärd 1). Uttryckligen ta upp könsklyftan i förslaget. Erkänna tillgång till internet som en mänsklig rättighet.
- Utvidga hänvisningarna till behoven för **utsatta grupper**, t.ex. flyktingar. Betona vikten av utbildning för lärare och offentliga förvaltningar.
- Förtydliga innebörden i hänvisningen till EU-certifiering i skolor.
- Hänvisningar till äldre personer kunde föras samman i en samlad särskild åtgärd, för att ge dem en mer framträdande plats; inkludera en hänvisning till alla kategorier av utsatta personer.

Förslag 3 - Förbättra cybersäkerheten, ta itu med olagligt innehåll, cyberbrottslighet och desinformation

Under diskussionen togs följande frågor och förslag upp:

- Klargöra **rollen och kapaciteten för Europol/Europeiska it-brottscentrumet** (som det hänvisas till i särskild åtgärd 1).
- Behovet av att gå längre för att stärka europeiska institutioner, t.ex. Enisa, för att skydda medborgarna från cyberattacker. Byta från **reaktiv till proaktiv strategi**.
- Förhållandet mellan medborgare och sociala medier sågs som avgörande för att undvika att människors verklighetsuppfattning förvanskas av propaganda och **desinformation**, samtidigt som man värnar samhällets öppenhet och demokratiska värden. Det hänvisades till rättsakten om digitala tjänster och rättsakten om digitala marknader, vad gäller ansvaret för mycket stora plattformar.
- När det gäller särskilda åtgärder 4 och 5 ställdes frågan om det var rimligt att förvänta sig att algoritmer kan användas för att bedöma informationens tillförlitlighet eller att en plattform på ett tillförlitligt sätt kan bedöma andra informationskällor utan partiskhet eller censur?

- Viktigt att bibehålla en **människocentrerad strategi** som ger människor slutkontroll över beslutsprocesser där algoritmer används.
- Lägg till hänvisningar till verkställande av påföljder (särskild åtgärd 2) och hatpropaganda (särskilda åtgärder 3 och 4). Betona vikten av att öka medvetenheten och samordningen när det gäller att ta itu med desinformation snarare än att låta plattformar och algoritmer bedöma informationskällornas tillförlitlighet.
- Det var nödvändigt att fokusera mer på **cyberförsvar** mot bakgrund av **det ryska angreppet mot Ukraina** eller den senaste tidens attacker mot hälso- och sjukvårdssystem. Europa bör investera i sin egen infrastruktur, inbegripet **digitalt försvar**, för att skydda sig mot olagliga angrepp och olagligt innehåll. Särskilda åtgärder bör **fokusera på ett bättre genomförande av befintlig lagstiftning**, eftersom vissa förslag redan finns inskrivna i EU-lagstiftningen.
- Inkludera en hänvisning till **lokala och regionala centrum och myndigheter för cybersäkerhet** och deras roll.
- Förslaget bör ta upp användningen av data och algoritmer som hotar arbetstagarnas grundläggande rättigheter.
- Lägg till en hänvisning till behovet av att undvika de negativa effekterna (även på hälsan) av närgångna digitala kontroller på arbetsplatsen och kräva ett kollektivavtal och/eller arbetstagarnas informerade samtycke. Användning av algoritmer för att fatta beslut i sysselsättningsfrågor bör inte undergräva arbetstagarnas rättigheter.

Förslag 4 - Bättre medvetenhet och effektivare genomförande och tillämpning av befintliga dataskyddsregler (GDPR)

Under diskussionen togs följande frågor och förslag upp:

- Kraftfulla rekommendationer om att den allmänna dataskyddsförordningen/informerat samtycke bör förklaras bättre, skrivas på ett **tydligare språk** och harmoniseras ytterligare i hela EU.
- Iakttagelse att de flesta åtgärder rör **befintliga rättsliga skyldigheter** och att **fokus på genomförande och efterlevnad** bör stärkas.
- Det bör finnas en särskild tidsfrist, efter vilken personuppgifter raderas.
- Förtydliga hänvisningen till "obligatoriska kurser" i särskild åtgärd 3.
- När det gäller specifik åtgärd 8 behövs försiktighet för att se till att de **kostnader för certifiering av efterlevnaden av dataskyddsförordningen** som det hänvisas till inte tränger ut **små och medelstora företag** från marknaden och minskar konsumenternas valmöjligheter.
- När det gäller specifik åtgärd 9 behövs ett förtydligande av rollen för det föreslagna oberoende EU-organet, med tanke på **Europeiska datatillsynsmannens och de nationella organens befintliga uppgifter** på detta område.
- Hänvisningen till "begränsningar av företagets verksamhet" i särskild åtgärd 9 behövde förtydligas ytterligare.

Förslag 5 - Digitaliseringsåtgärder som stärker ekonomin/strategier med människan i centrum

Under diskussionen togs följande frågor och förslag upp:

- Det fanns ett behov av att vara **ambitiösare** i förslag 5 om vi vill att Europa ska bli **världsledande inom digital konnektivitet, socialt ansvar och ekonomisk och social hållbarhet** och uppnå målen i den gröna given.
- Inkludera behovet av **ergonomisk utrustning** för distansarbete.
- Behovet av att stärka betydelsen av mänsklig tillsyn över beslutsprocesser som inbegriper artificiell intelligens.
- Lägg till en hänvisning till principen **"digitalt först"** som en EU-omfattande princip. Resultattavlan i särskild åtgärd 4 skulle kunna utvidgas till att omfatta offentliga tjänster i EU, inte bara företag.
- Hänvisningen till **uropeiskt digitalt id** i särskild åtgärd 8 bör sättas högre upp i listan över särskilda åtgärder.
- I särskild åtgärd 5 hänvisa till de befintliga digitala innovationsknutpunkterna, och till integreringen av andra nätverk med dem, för att stärka kontakterna med små och medelstora företag.
- Digitalisering av förfaranden som hjälper små och medelstora företag att göra affärer i EU och stöd till nystartade företag för att minska det tekniska beroendet.
- **Betona rättvisa** i förslagets titel, t.ex. att stärka ekonomin på ett rättvist sätt. Hänvisa till socialt ansvar i särskild åtgärd 2 och **"rätten att inte vara uppkopplad"**. Hänvisa till förbudet mot social poängsättning, som i rättsakten om artificiell intelligens. Lägg till en hänvisning om bibehållen tillgång till information i analog form när detta fortfarande behövs av medborgarna.
- Hänvisning till den **skada som orsakas av falska recensioner och bedömningar i sociala medier** bör göras i samband med frågan om desinformation. Man bör överväga att inrätta ett europeiskt betalningssystem för att främja digital innovation och tillväxt.
- När det gäller särskild åtgärd 7 **bör programvara med öppen källkod också användas inom utbildning** för att underlätta en smidig övergång till arbetslivet.
- Lägg till hänvisningar till rättvis beskattning av den digitala ekonomin i hela EU, **särskild finansiering av programvara med öppen källkod** och reglering för att ta itu med plattformsarbetarnas otrygga anställningar och deras brist på socialt skydd.
- Samma garantier för säkerhet och integritet, som bekräftar de europeiska värderingarna på ett människocentrerat sätt, bör gälla i både den digitala och den fysiska världen. Förslaget om att uppdatera den europeiska ramen för digital identitet ansågs mycket viktigt i detta sammanhang.

I slutet av debatten undrade ordföranden om deltagarna ville ta itu med den upplevda bristen på ambition genom att lägga till en kort text till dokumentet där man formulerar visionen om Europa som ett digitalt samhälle med ett människocentrerat synsätt, med en strävan efter att bli världsledande i den digitala tidsåldern. Hon frågade också om deltagarna höll med om att dokumentet bör ta upp situationen i Ukraina och ha större fokus på cyberförsvar och skydd mot desinformation. Det fanns ett brett stöd för båda dessa förslag från mötesdeltagarna. Framför allt fastslogs det att det var omöjligt att bortse från den senaste månadens händelser i Ukraina och att det behövdes ett tydligt uttalande, särskilt med tanke på händelsernas följdverkningar för Europa som helhet. Särskild hänsyn måste tas till hur man ska hantera de långsiktiga konsekvenserna av insamling av personuppgifter i en väpnad

konflikt och olaglig användning av dessa uppgifter i framtiden. Detta var en fråga som skulle kvarstå även efter det att striderna hade upphört.

4. Ordföranden – mötesavslutning

Ordföranden förklarade att huvudlinjerna i förslagen och tillhörande särskilda åtgärder skulle presenteras vid plenarsammanträdet följande dag. Ett reviderat utkast till förslag skulle utarbetas på grundval av mötets bidrag, för vidare diskussion vid arbetsgruppens nästa möte två veckor senare.